

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 305/2010-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. júna 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. K., B., t. č. vo výkone trestu L., vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 7 ods. 2 a 5, čl. 141 ods. 1, čl. 144 ods. 1 a čl. 145 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj namietaného porušenia práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Toš 6/08 z 30. marca 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. júna 2010 doručená sťažnosť J. K., B., t. č. vo výkone trestu L. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 7 ods. 2 a 5, čl. 141 ods. 1, čl. 144 ods. 1 a čl. 145 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj namietaného porušenia práv

zaručených v čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Toš 6/08 z 30. marca 2010.

Zo sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Toš 6/08 koná najvyšší súd o odvolaní sťažovateľa proti rozhodnutiu Špeciálneho súdu v Pezinku sp. zn. PK 2 Tš 29/06 z 28. apríla 2008. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že potom, ako mu bolo najvyšším súdom doručené predvolanie na verejné zasadnutie v uvedenej odvolacej trestnej veci, ktoré sa malo konať 29. až 31. marca 2010, podal proti všetkým členom odvolacieho senátu najvyššieho súdu námietku zaujatosti, ktorých nezaujatosť spochybnil tým, že všetci títo sudcovia podpísali petíciu s označením „*PĚŤ VIET*“, takže „*potvrdili svojim podpisom, že sa necítia tak aby mohli slobodne a nezávislo rozhodovať v pridelených veciach a pociťujú pri svojom rozhodovaní strach a obavy*“.

Na základe uvedeného sa sťažovateľ ním podanou námietkou zaujatosti domáhal, aby „*sudcovia NS SR, ktorí majú rozhodovať o mojom odvolaní voči rozsudku Špec. súdu zo dňa 28. 4. 2008, č. k.: 2 Tš 29/2006, boli z tohto konania vylúčení pre svoju zaujatosť, lebo takýmto svojim vyhlásením (petícia päť viet) verejne vyjadrujú svoje sympatie a politickú poslušnosť opozičným politickým stranám a politikom voči súčasnej vláde a jej výkonnej moci*“.

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že na verejnom zasadnutí 29. marca 2010 „*predseda odvolacieho senátu NS SR vo veľmi skrátenej verzii oboznámil s obsahom vznesenej námietky (neviem koho) a bez opory v zákone ju odmietol. ...*

Písomné odôvodnenie tohto rozhodnutia NS SR mi doručené nebolo aj napriek mojej urgencii a žiadosti o jeho doručenie.“.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

«*Teda mojou námietkou zaujatosti som teda zásadne spochybnil nezávislosť a nestrannosť sudcov, ktorí rozhodovali o mojom odvolaní voči rozsudku Špeciálneho súdu*

a v danom prípade odvolací senát NS SR moju námietku odmietol a to bez opory v zákone. ...

Každý sudca „musí“ byť nie len fakticky nezávislý a nestranný, ale musí sa ako taký aj javiť v očiach strán (Ústava SR) a preto teda tu nesmú byť žiadne konkrétne skutočnosti (petícia päť viet) práve, ktoré môžu a to celkom oprávnene, vzbudzovať pochybnosti o nezávislosti a nestrannosti zákonného sudcu. ...

... nestrannosť (pro foro interno) v mysli sudcu a možno ju aj takto zadefinovať: „Je to sudcovo každodenné víťazstvo nad svojimi predsudkami, nad svojimi sklonmi, nad svojimi dezilúziami, nad svojimi sklonmi, nad svojimi sympatiami a antipatiami, nad príťažlivosťou verejných osobných názorov a pod.“

... v tomto prípade ide o pravý opak vyššie zadefinovanej nestrannosti sudcu a to práve v jeho mysli (pro foro interno) teda jednoznačne prejavil svoje sympatie a antipatie, svoje osobné názory, svoje predsudky, svoje sklony a pod. a to všetko verejne opozičným politikom a ich politickým stranám proti súčasnej vláde a jej výkonnej moci.

Všetkých sudcov, ktorí podpísali petíciu „Päť viet“ a v každom ďalšom prípadnom konaní, v ktorom by som sa ocitol ako občan, tak budem vždy namietat' ich zaujatosť, lebo ja sa určite nestotožňujem ani s ich názorom, ani s ich postupom ako sudcov, ktorí majú rozhodovať o mojom ďalšom živote a o mojej budúcnosti. Tu pociťujem obavy a strach z ich rozhodovania predovšetkým ja sám. A navyše doplácam na rôzne politické šarvátky pri získavaní politických bodov pre opozičné politické strany. ...

Ide o nezákonné rozhodnutie o odvolaní voči rozsudku špeciálneho súdu zo dňa 28. 4. 2008, č. k. PK 2 Tš 29/2006, ktorý mimochodom ústavný súd vyhlásil za neústavný.»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd takto rozhodol:

„... rozhodnutie o odvolaní na NS SR, zo dní 29. - 30. 3. 2010, č. k.: 3 Toš 6/2008, voči rozsudku Špeciálneho súdu zrušil, lebo o odvolaní musí rozhodnúť iný senát NS SR a to z dôvodu porušenia:

čl. 1 ods. 1, samostatne ako aj v spojení s čl. 141 ods. 1, s poukazom na čl. 7 ods. 2, a ods. 5, v spojení s čl. 46 ods. 1, a s čl. 48 ods. 1, a s čl. 144 ods. 1, Ústavy SR.

Samostatne pre porušenie čl. 145 ods. 4, Ústavy SR.

Analogicky – pre porušenie čl. 6 ods. 1, samostatne ako aj v spojení s čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

Súčasne sa sťažovateľ domáhal, aby mu pre účely konania pred ústavným súdom bol ustanovený právny zástupca.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstata námietok sťažovateľa je založená na jeho tvrdeniach, že v jeho trestnej veci pred najvyšším súdom ako súdom odvolacím v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Toš 6/08 konali a napokon aj rozhodli zaujatí sudcovia odvolacieho senátu najvyššieho súdu, ktorých nezaujatosť sťažovateľ podľa neho dostatočne spochybnil ním vznesenou námietkou

zaujatosti, podľa ktorej možno mať dôvodné pochybnosti o nezaujatosti členov tohto odvolacieho senátu z dôvodu ich aktívnej účasti na petičnej akcii s názvom „PÁŤ VIET“. Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že aj napriek uvedenému nebolo jeho námietke zaujatosti vyhovené a ani mu nebolo doručené rozhodnutie o tejto námietke, v dôsledku čoho malo dôjsť predovšetkým k porušeniu jeho základného práva a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru, jeho základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy a napokon aj k porušeniu čl. 1 ods. 1, čl. 7 ods. 2 a 5, čl. 141 ods. 1, čl. 144 ods. 1 a čl. 145 ods. 4 ústavy.

1. K základnému právu a právu na spravodlivé súdne konanie

K porušeniu základného práva a práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie malo dôjsť tým, že najvyšší súd nerozhodol o námietke zaujatosti uplatnenej sťažovateľom proti členom senátu najvyššieho súdu konajúceho v jeho trestnej veci vedenej pod sp. zn. 3 Toš 6/08 a sťažovateľovi tiež nebolo doručené žiadne rozhodnutie o jej vybavení.

Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 v jeho znení účinnom k 29. marcu 2010 [keď sa v predmetnej trestnej veci sťažovateľa konalo verejné zasadnutie (ďalej len „Trestný poriadok v rozhodnom znení“)] z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca..., u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Podľa § 31 ods. 2 Trestného poriadku v rozhodnom znení sudca... je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, ak bol v prejednávanej veci činný ako prokurátor, policajt, spoločenský zástupca, obhajca, splnomocnenec zúčastnenej osoby alebo poškodeného, zástupca poškodeného alebo spoločný zástupca poškodených.

Podľa § 31 ods. 3 Trestného poriadku v rozhodnom znení z rozhodovania na súde vyššieho stupňa je okrem vylúčenia podľa odseku 2 vylúčený sudca..., ktorý sa zúčastnil na

rozhodovaní na súde nižšieho stupňa, a naopak. Z rozhodovania o dovolaní je vylúčený ten, kto sa v prejednávanej veci zúčastnil na rozhodovaní ako sudca alebo prísediaci súdu iného stupňa.

Podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku v rozhodnom znení o vylúčení z dôvodov uvedených v § 31 na základe námietky vznesenej niektorou zo strán v iných prípadoch ako podľa odseku 2 (odsek 2 upravuje otázku zaujatosti zapisovateľa, pozn.) rozhoduje orgán, ktorého sa tieto dôvody týkajú. O tom, či je vylúčený sudca alebo prísediaci, ktorý rozhoduje v senáte, rozhodne tento senát.

Podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku v rozhodnom znení o námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 4 alebo ak je dôvodom námietky len procesný postup súdu v konaní, sa nekoná; to platí aj o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31.

Z citovaných ustanovení Trestného poriadku v rozhodnom znení explicitne vyplývalo, že o námietke zaujatosti vznesenej niektorou zo strán proti sudcovi alebo členom senátu rozhodoval senát, ktorého sa vec týkala, pričom konal iba o námietkach založených na dôvodoch podľa § 31 Trestného poriadku v rozhodnom znení a o námietkach založených na iných dôvodoch nebol senát zo zákona povinný konať, a teda ani rozhodnúť.

Pred rozhodnutím o sťažnosti sťažovateľa si ústavný súd vyžiadala zo súvisiaceho súdneho spisu najvyššieho súdu vedeného pod sp. zn. 3 Toš 6/08 podanie sťažovateľa z 23. februára 2010, ktorým sťažovateľ uplatnil voči členom odvolacieho senátu najvyššieho súdu námietku zaujatosti (najvyššiemu súdu bolo toto podanie doručené 26. februára 2010), zápisnicu z verejného zasadnutia najvyššieho súdu konaného 29. až 30. marca 2010 a rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Toš 6/08 z 30. marca 2010.

Z podania sťažovateľa z 23. februára 2010 ústavný súd zistil, že sťažovateľ založil svoju námietku proti členom odvolacieho senátu najvyššieho súdu konajúceho v jeho

trestnej veci výhradne na tom, že členovia toho senátu podpísaním petície s názvom „*PÁŤ VIET*“, ktorou sa mali vyjadriť v tom zmysle, „*že sa necítia tak aby mohli slobodne a nezávislo rozhodovať v pridelených veciach a pociťujú pri svojom rozhodovaní strach a obavy*“, v podstate dali najavo, že sa necítia byť nezaujatými v žiadnej im pridelenej trestnej veci, teda ani v trestnej veci sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedené najvyšší súd na verejnom zasadnutí senátu najvyššieho súdu konajúceho vo veci vedenej pod sp. zn. 3 Toš 6/08 konanom 29. marca 2010 v prítomnosti sťažovateľa a jeho obhajcu (JUDr. J. K.) ešte pred ich vypočutím k veci „*oboznámil znenie ustanovenia § 32 ods. 6 v spojitosti s § 31 ods. 1 Tr. por. a oboznámil obžalovaných R. Š. a J. K., že o nimi vznesenej námietke zaujatosti senát nebude rozhodovať, nakoľko sú založené na iných dôvodoch, ako sú dôvody podľa § 31 Tr. por.*“. Následne boli obhajca sťažovateľa, ako aj samotný sťažovateľ vypočutí k prerokúvanej trestnej veci, avšak bez akejkoľvek ich reakcie na spôsob posúdenia námietky sťažovateľa uplatnenej v jeho podaní z 23. februára 2010, senátom najvyššieho súdu.

Z uvedeného vyplýva, že námietka sťažovateľa z hľadiska jej dôvodov nebola námietkou podľa § 31 Trestného poriadku v rozhodnom znení, pretože bola založená na iných dôvodoch ako na pomere sudcu k prerokúvanej trestnej veci sťažovateľa alebo k osobe sťažovateľa, k jeho obhajcovi, k iným osobám, ktorých sa úkon priamo týkal alebo pre pomer sudcu k inému orgánu činnému v tomto konaní, alebo z dôvodu, že by ktorýkoľvek dotknutý sudca najvyššieho súdu bol v predmetnej trestnej veci činný ako sudca nižších stupňov alebo ako prokurátor, policajt, spoločenský zástupca, obhajca, splnomocnenec zúčastnenej osoby alebo poškodeného, zástupca poškodeného alebo spoločný zástupca poškodených.

Podľa názoru ústavného súdu sa sťažovateľ uvedenou námietkou v podstate domáhal extenzívnej interpretácie a aplikácie § 31 ods. 1 Trestného poriadku v rozhodnom znení na svoju trestnú vec, ktorá ani podľa názoru ústavného súdu neprichádza v danom prípade do úvahy (podobne napr. sp. zn. IV. ÚS 104/2010). V okolnostiach prípadu sťažnosť sťažovateľa možno navyše podľa názoru ústavného súdu považovať aj za účelovú, keďže sťažovateľ spôsob vybavenia, resp. posúdenia svojej námietky najvyšším súdom nenamietal

už v konaní pred samotným najvyšším súdom, ale až potom, ako odvolací najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 Toš 6/08 z 30. marca 2010 odmietol odvolanie sťažovateľa proti odsudzujúcemu rozsudku Špeciálneho súdu v Pezinku sp. zn. PK 2 Tš 29/06 z 28. apríla 2008.

Vzhľadom na uvedené podľa názoru ústavného súdu možno postup najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Toš 6/08 o námietke sťažovateľa z 23. februára 2010, o ktorej najvyšší súd nekonal, a teda ani nerozhodoval (t. j. nevydal žiadne rozhodnutie, ktoré by bolo potrebné doručiť sťažovateľovi) v zmysle oprávnenia na takýto postup daného mu ustanovením § 32 ods. 6 Trestného poriadku v rozhodnom znení, považovať za ústavne konformný (súladný) a z hľadiska zabezpečenia ochrany základného práva a práva sťažovateľa na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru) za ústavne udržateľný a akceptovateľný.

Zjavne neopodstatneným návrhom je návrh, ktorým sa namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namieta (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní v časti týkajúcej sa namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K základnému právu na zákonného sudcu

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy ústavný súd konštatuje, že vo všeobecnosti námietka o porušení základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy uplatnená podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pod ktorú subsumoval sťažovateľ svoje argumenty, podlieha z hľadiska uplatnenia právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie princípu

subsidiarity. To znamená, že ústavná kontrola vo vzťahu k rozhodnutiu či postupu všeobecného súdu, ktorý sa dopustil pochybení takéhoto charakteru, nastupuje až vtedy, ak neexistuje iný všeobecný súd, ktorý by poskytol účinnú ochranu právam sťažovateľa, ktorých porušenie namieta (sp. zn. III. ÚS 330/09).

V danej trestnej veci prebiehalo na najvyššom súde odvolacie konanie a v prípade, ak by sa sťažovateľ domnieval, že vo veci konal súd, resp. sudcovia, ktorí mali byť vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania, má stále možnosť namietať túto skutočnosť v rámci dovolacieho konania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku (napr. sp. zn. III. ÚS 330/09).

Uvedené bolo podkladom na rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci ústavného súdu o nej konať podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. K namietanému porušeniu článkov ústavy

Ústavný súd nezistil medzi namietaným porušením čl. 1 ods. 1, čl. 7 ods. 2 a 5, čl. 141 ods. 1, čl. 144 ods. 1 a čl. 145 ods. 4 ústavy a rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 3 Toš 6/08 z 30. marca 2010 žiadnu príčinnú súvislosť, preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tejto časti sťažnosti už nerozhodoval.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sťažovateľa ako celku bolo tiež bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júna 2010